

Calendarul examenului de Bacalaureat 2015 - sesiunea iunie-iulie 2015

25 - 29 mai - Înscrierea candidaților la prima sesiune de examen

29 mai - Încheierea cursurilor pentru clasa a XII-a/a XIII-a

8 - 10 iunie - Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română

10 - 12 iunie - Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă

15 - 19 iunie - Evaluarea competențelor digitale

22 - 26 iunie - Evaluarea competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională

Probele scrise:

29 iunie - Limba și literatura română

1 iulie - Proba obligatorie a profilului – matematica sau istoria

3 iulie - Proba la alegere a profilului și specializării

6 iulie - Afișarea rezultatelor (până la ora 12:00)

6 iulie - Depunerea contestațiilor (orele 12:00 - 16:00)

7 - 9 iulie - Rezolvarea contestațiilor 10 iulie - Afișarea rezultatelor finale

Calendarul examenului de Bacalaureat 2015 - sesiunea august-septembrie 2015

25 - 29 mai - Înscrierea candidaților la prima sesiune de examen

8 - 10 iunie - Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română

10 - 12 iunie - Evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă

15 - 19 iunie - Evaluarea competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională

22 - 26 iunie - Evaluarea competențelor digitale

Probele scrise:

24 august - Limba și literatura română

25 august - Limba și literatura maternă

26 august - Proba obligatorie a profilului

28 august - Proba la alegere a profilului și specializării

31 august - Afișarea rezultatelor (până la ora 12:00) și depunerea contestațiilor (orele 12:00 - 16:00)

1-2 septembrie - Rezolvarea contestațiilor

3 septembrie - Afișarea rezultatelor

Programa de bacalaureat Istorie 2015

În cadrul examenului de bacalaureat 2015, **Istoria** are statut de **disciplină obligatorie**, pentru profilul umanist din filiera teoretică sau, după caz, pentru filiera vocațională.

Proba de examen la **Istorie** este o **probă scrisă** cu **durata de 3 ore**.

Prezenta programă pentru examenul de bacalaureat se fundamentează pe programele școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a, aprobate prin O.M.E.C.T / O.M.E.C.I în perioada 2004-2009.

COMPETENȚE DE EVALUAT

1. Utilizarea eficientă a comunicării și a limbajului de specialitate

- 1.1. Formularea de argumente referitoare la un subiect istoric
- 1.2. Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări scrise
- 1.3. Evidențierea relației cauză – efect într-o succesiune de evenimente sau procese istorice

Formularea, în scris, a unor opinii referitoare la o temă de istorie

Formularea de opinii referitoare la evoluția societății și a instituțiilor politice, economice și culturale

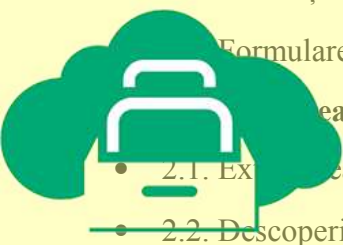
- 2.1. Explicarea în scris a semnificației și importanței unor evenimente istorice
- 2.2. Descoperirea constantelor în desfășurarea fenomenelor istorice studiate

3. Aplicarea principiilor și a metodelor adecvate în abordarea surselor istorice

- 3.1. Selectarea și comentarea surselor istorice pentru a susține/ combate un punct de vedere
- 3.2. Descoperirea în sursele de informare a perspectivelor multiple asupra evenimentelor și proceselor istorice
- 3.3. Analiza diversității sociale, culturale și de civilizație în istorie pornind de la sursele istorice

4. Utilizarea surselor istorice, a metodelor și a tehnicilor adecvate istoriei pentru rezolvarea de probleme

- 4.1. Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale și spațiale relative la un subiect istoric
- 4.2. Construirea de sinteze tematice

BAIXARDOC

DOMENII DE CONȚINUT / CONȚINUTURI

A. POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE

1. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

B. OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR

1. Secolul XX – între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa
2. Constituțiile din România

C. STATUL ȘI POLITICA

1. Autonomii locale și instituții centrale și în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)
2. Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari. (secolele XVIII-XX)

România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. Construcția democrației
criste.

D. SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN DIPLOMAȚIE ȘI ÎN CONFLICT

1. Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității.
2. România și concertul european; de la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului XX.
3. România în perioada „Războiului rece”.

Notă! Pregătirea candidaților și elaborarea subiectelor pentru examenul de bacalaureat 2010 se vor realiza în conformitate cu prevederile prezentei programe de bacalaureat și a programelor școlare aflate în vigoare pentru clasele a IX-a - a XII-a.

Bacalaureat Istorie

Tipuri de cerințe explicate

- Cerințe de tipul *Scriveți, Precizați, Menționați, Numiți din sursa.../la care se referă sursa/ pe baza sursei...* solicită formularea unui răspuns scurt, precis, punctual, indicând sursa, utilizând, povestind informația din sursă referitoare la cerință. Cerințele de tipul *Precizați, Menționați, Numiți* solicită construirea unui răspuns scris, precis, punctual, și nu descriere sau prezentare. Solicitarea poate viza un fapt istoric, o dată istorică, un secol, un nume, o locație, un punct de vedere etc. De menționat că „punct de vedere” înseamnă părerea, opinia, afirmația, aserțiunea despre un fapt sau proces istoric.
- Cerința *Selectați...din sursa...* solicită preluarea răspunsului din sursa indicată. Selecția poate viza una sau mai multe informații, unele având rol explicativ, iar altele aflate în relație cauză – efect.

Cerințe de tipul *Prezentați* solicită precizarea sau menționarea unei lupte, a unei acțiuni diplomatice sau militare, a unui stat, a unei instituții, a unei doctrine sau convingeri și apoi prezentarea, descrierea sau expunerea acesteia.

Cerințele de tipul *Argumentați* solicită justificarea unei opinii, a unei afirmații sau a unei negații. În acest tip de cerințe trebuie să se prezinte mai multe fapte istorice relevante, adică semnificative. Este procesul de justificare logică a unei opinii pe care vrem să o susținem sau s-o combatem. Argument înseamnă o propoziție care susține sau contrazice ceva.

- Alcătuirea unui eseu presupune utilizarea competențelor și a cunoștințelor dobândite pentru a fi capabil să reflectezi asupra subiectului, răspunzând cerințelor date. Asta nu înseamnă „recitarea” unui curs de istorie repetând ceea ce e scris în manual sau ceea ce profesorul a prezentat în timpul orei. Altfel spus, se cere o reflectare și apoi o prezentare argumentată și coerentă.
- Subiecte cu mai multe variante de răspunsuri

Unele duc la răspunsuri asemănătoare în această categorie intrând

Precizați secolul la care se referă sursa...

Numiți voievodul la care se referă sursa...

Scriveți pe foia de examen litera corespunzătoare sursei care susține...

Scriveți pe foia de examen litera corespunzătoare sursei care combate ...

Numiți câte un stat la care se referă sursa A, respectiv sursa B

Menționați nivelul... precizat atât în textul A, cât și în textul B.

Unele cerințe permit mai multe variante de răspunsuri

Subiectul I: *Prezentați două caracteristici ale.../ Argumentați printr-un fapt istoric relevant afirmația conform căreia...*

Subiectul al II-lea: (cerințele 6 și 7) *Prezentați.../ Argumentați...*

Subiectul al III-lea: *Menționarea a două caracteristici ale.../ Prezentarea unui fapt istoric/ Formularea unui punct de vedere cu privire la... și susținerea acestuia printr-un argument istoric*

Exemple

SUB. I, varianta 8

6. Prezentați două conflicte militare desfășurate de români în perioada 1350-1593. **6p.**

Răspunsul se poate referi la oricare două conflicte militare, pe durata a aprox. patru sute de ani: Rovine (1394/1395) și Nicopole (1396), în timpul lui Mircea cel Bătrân, Campania cea lungă (1443) și lupta de la Belgrad (1456) conduse de Iancu de Hunedoara, Vaslui (1475) și Războieni (1476) purtate de Ștefan cel Mare.

SUB. I, varianta 10

6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statele române s-au implicat, în diplomație, în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. **4p.**

Răspunsul se poate referi atât la politica lui Mihai (secolul XVII, pacea din Luga Săntă), cât și la politica lui Dimitrie Cantemir (alianța cu Petru cel Mare) sau Constantin Brâncoveanu (proprietăți de imperiu, subiecți săi sosește din Rusia).

SUB. al II-lea, varianta 33

6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa secolului al XX-lea. **6p.**

Caracteristicile democrației sec. al XX-lea sunt: pluralismul politic, principiul separării puterilor în stat, guvernare reprezentativă și responsabilă, națiunea ca sursă a suveranității, respectarea drepturilor și a libertăților cetățenești.

SUB. I, varianta 77

6. Prezentați două acțiuni diplomatice întreprinse de români între 1350 și 1500. **6p.**

Există multiple variante de răspuns: alianța lui Mircea cel Bătrân cu Vladislav Jagello (1389), alianța antiotomană a Țării Românești cu Ungaria (1395), amestecul lui Mircea cel Bătrân în luptele pentru tronul Imp. Otoman (1402-1413), tratatele de alianță între Alexandru cel Bun, domnul Moldovei, cu Polonia (1402, 1404, 1407, 1411), tratatul de la Overchelăuți (1459) dintre Ștefan cel Mare și regele Cazimir al Poloniei, tratatul moldo-ungar din 1475 etc.

Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

Romanitatea românilor presupune următoarea abordare: ideea descendenței romane a românilor, a stăruinței elementului daco-roman, a unității de neam și de limbă, dar și conștiința românilor despre originea lor romanică.

Etnogeneza românească se referă la procesul de formare a poporului român și a limbii române, proces încheiat în linii mari la sfârșitul secolului al VIII-lea. Românii s-au format pe un teritoriu vast care se întindea la nordul și la sudul Dunării, înglobând fostele provincii romane Dacia și Moesia. Cuceritorii romani s-au suprapus peste populațiile tracice, înrudite între ele: daco-geții și moesii.

Poporul român este rezultatul unei duble sinteze, la fel ca toate popoarele romanice.

Prima sinteză este cea dintre elementul autohton daco-moesic și coloniștii romani și stă la baza formării poporului român. Prin asimilarea culturii romane autohtonii se romanizează deplin. Este vorba despre procesul de romanizare. Romanizarea s-a desfășurat în trei etape: prima etapă a avut un caracter militar, precedă cucerirea și are loc prin intermediul împrumuturilor din cultura materială romană; a doua etapă este propriu-zisă, în timpul ocupării romane, între anii 27 și la sfârșitul secolului al III-lea, contribuind la dezvoltarea strategiei de stat, administrației, coloniștii, urbanizarea, religia, cultura, dreptul român, elementele lingvistice din limba latină și a treia etapă este cea după retragerea urenii din 271-284, un factor esențial fiind în acest caz creștinismul.

A doua sinteză se referă la asimilarea migratorilor de către populația daco-romană. În perioada marilor migrații populației daco-romane i se alătură populații germanice (secolul al III-lea) și slave (secolul al VI-lea). În anul 602 slavii trec masiv în Imperiul Roman de Răsărit, unde se stabilesc. Astfel are loc separarea latinității din Peninsula Balcanică de cea nord-dunăreană. La nordul Dunării slavii, mai puțin numeroși, sunt asimilați de populația romanică, pe când la sud de Dunăre se întâmplă invers.

Limba română este o limbă neolatină, la formarea căreia au concurat trei elemente: substratul daco-moesic, stratul latin, adstratul slav.

Originea latină și vechimea românilor este subliniată în istoriografia Evului Mediu.

Primii care au tratat această problemă au fost autorii bizantini, care cunoșteau identitatea etnică a românilor. Tratatul militar *Strategikon* îi numește romani, termen folosit și în lucrarea împăratului Constantin VII Porfirogenetul, *Despre administrarea imperiului*: „aceștia se mai numesc și romani pentru că au venit de la Roma și poartă acest nume până în ziua de azi.”

Notarul anonim al regelui Bela al Ungariei afirmă în *Gesta Hungarorum* că la sosirea ungarilor în Pannonia au găsit aici slavi, bulgari și „blachi, adică păstorii romanilor.”

Intrarea spațiului românesc în sfera de interes al Romei și declanșarea luptei antiotomane au determinat creșterea interesului umaniștilor italieni pentru identitatea românilor. Poggio Bracciolini a afirmat originea romană a poporului român, descendent al unei colonii fondată de Traian.

Umanistul transilvănean Nicolaus Olahus afirmă unitatea de neam și limbă a românilor în lucrarea sa *Hungaria*, la 1536.

Problema romanității românilor a preocupat și cronicarii secolului al XVII-lea, precum Grigore Ureche, Miron Costin sau Dimitrie Cantemir.

Grigore Ureche, în lucrarea „Letopisețul Țării Moldovei” susține latinitatea limbii române și demonstrează romanitatea. Miron Costin continuă opera lui Ureche și scrie

„*Letopisețul Țării Moldovei*”, dar și primul tratat savant despre originea românilor, „*De neamul moldovenilor*.” Susține ideea că istoria românilor începe cu afirmarea elementului dacic modelat prin cucerire romană, afirmă continuitatea daco-romanilor după retragerea romanilor din Dacia și rezistența în fața migratorilor. Originea romanică este atestată de numele de „rumâni” dat acestei populații, latinitatea limbii române și urmele lăsate în Dacia: „*de la Râm ne tragem*.” Dimitrie Cantemir, în „*Hronicul româno-moldo-vlahilor*” vorbește despre continuitatea și unitatea româno-moldo-vlahilor în spațiul carpato-dunărean, susținând și dăinuirea elementului roman după retragerea aureliană. El susține totodată descendența pură din Traian. În secolul al XVIII-lea se afirmă lupta de emancipare națională a românilor din Transilvania. Prin argumente legate de romanitate și întâietate românii au cerut recunoașterea națiunii române alături de celelalte națiuni privilegiate și înlăturarea denumirii jignitoare de „tolerat”, recunoașterea limbii române și a religiei ortodoxe. Până în momentul în care românii au folosit aceste argumente pentru a-și justifica cauza, nimeni nu a tăgăduit originea latină sau vechimea poporului român în acest spațiu. Inochentie Micu Klein susține obținerea de drepturi prin apel la romanitate, întâietate și majoritate, în „*Supplex Libellus*.” Școala Ardeleană, în „*Supplex Libellus Valachorum*” reia ideile lui Inochentie Micu. Această abordare determină reacția adversă a unor istoriografi, care vor vehicula ideile imigraționiste, precum: românii nu se trag din coloniștii romani, părăsirea completă a Daciei după retragerea aureliană, românii s-au format la sudul Dunării de unde au venit în secolul al XII-lea la nord de Dunăre. Aceste idei au fost combătute de reprezentanții Școlii Ardelene, dar și de istorici străini precum Edward Gibbon sau Michael Lebrecht. În secolul al XIX-lea, teoria imigraționistă este sistematizată de Robert Roesler, în „*Studii românești. Cercetări asupra istoriei vechi a românilor*”, unde face următoarele afirmații eronate: dacii au fost exterminați în timpul celor două războaie, dovadă lipsa cuvintelor dacice din limba română, imposibilitatea romanizării în cei 165 de ani de stăpânire romană, Dacia a fost complet distrusă după retragerea aureliană, românii s-au format ca popor la sud de Dunăre, inexistența izvoarelor istorice anterioare secolului al XIII-lea, care să ateste pe români la nord de Dunăre. Istoricul român A.D. Xenopol i-a răspuns lui Roesler în „*Teoria lui Roesler. Studii asupra românilor. Dacia Traiană?*”, care este o imigraționistă, dezvoltând teoria continuității. Susține că elementul dacic reprezintă baza pe care s-a construit romanul daco-roman și că, datorită calității migratorilor, continuitatea poporului român care după retragerea aureliană dovadă avea creștinismul răspândit în limba latină și menținerea legăturilor cu Imperiul Roman de Răsărit, dovezile arheologice descoperite care atestă continuitatea dacilor și daco-romanilor, toponimia, hidronimia, contribuția elementului slav la formarea poporului român și caracterul fundamental romanic al poporului român. În sprijinul teoriei continuității au venit și descoperirile din secolul al XX-lea, realizate prin contribuția unor istorici deosebiți, precum: Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, C-tin C. Giurescu, C-tin Daicoviciu și alții. În perioada comunistă istoriografia a preluat ideile staliniste, diminuându-se contribuția factorului roman și exacerbandu-se elementul dacic și cel slav. Un reprezentant al acestei istoriografii este Mihai Roller, autor al lucrării „*Istoria românilor*.”

Romanitatea românilor a fost abordată de către istorici din diferite considerente: pentru a se cunoaște originea poporului român, pentru emanciparea națiunii române sau pentru a combate unele teorii eronate. O dată cu revenirea la democrație au apărut noi lucrări valoroase, care abordează în mod obiectiv problema romanității românilor. Un exemplu este lucrarea „*Romanitatea românilor. Istoria unei idei*”, de Adolf Armbruster, o lucrare caracterizată prin obiectivitate. Printre ideile sale de bază menționăm: descendența românilor din coloniștii romani aduși în Dacia Traiană, continuitatea elementului roman după 271, unitatea de neam și de limbă, latinitatea limbii române și faptul că esența romană reiese din tradiții și datini populare.

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre implicarea istoricilor în abordarea romanității românilor, având în vedere:

- numirea a doi istorici care au abordat problema romanității românilor și precizarea unui secol în care au apărut scrieri referitoare la ideea romanității românilor;
- prezentarea unui motiv pentru care s-au implicat istoricii în abordarea romanității românilor;
- menționarea a două idei prin care istoricii au susținut romanitatea românilor;
- formularea unui punct de vedere referitor la implicarea istoricilor în abordarea romanității românilor și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Începuturile ideii de romanitate corespunde încheierii procesului etnogenezei românești în spațiul daco-moesian moment din istorie marcat de stabilirea identității sale etnice între celelalte popoare europene. Cea dintâi atestare a elementului romanic la nord de Dunăre în izvoarele medievale datează din secolul al VII-lea și este menționată într-un tratat militar bizantin (*Strategikon*), populația fiind desemnată cu termenul de romani. Bazată pe izvoare istorice care redau adevărul istoric, istoriografia fixează desăvârșirea poporului român în secolul al VIII-lea, iar atestarea limbii române, în secolul al IX-lea. Din secolul al IX-lea, interese politice externe asupra spațiului românesc și afirmarea românilor în procesul de formare a statalității sale (secolele XI-XIV), amintesc în documente români cu numele de blahi, vlahi, volohi, olahi, toate desemnând descendența românilor din romanitatea orientală. Totodată, izvoarele istorice consemnează continuitatea de locuire a românilor pe teritoriul în care ei s-au format. Așadar, atestarea românilor în izvoare istorice a însemnat și începutul evidențierii romanității lor.

Secolele XIV-XVIII au marcat cristalizarea conștiinței romane a românilor și europenizarea cunoștințelor despre originea romană a poporului român, dar și afirmarea limbii române scrise. Cărturarii umaniști români (Miron Costin, Șerban Cantacuzino și Dimitrie Cantemir) accentuează pentru prima dată originea românilor, a elementelor etnice și lingvistice care au intrat în sinteza etno-lingvistică. Termenii de spirit și nașterii și alții trei și timitelor românilor în apte de su nația rân. Secolul XIII-lea a fost decisiv în conturarea programului românesc de emancipare națională a românilor. În reacție la dezvoltarea mișcării naționale a românilor, istoricii străini s-au implicat tot mai mult în abordarea originii și continuității românilor. Afirmării romanității românilor în istoriografia românească istoricii străini au răspuns cu formularea unor teze și teorii pseudoștiințifice privind etnogeneza românească. Contestarea continuității de locuire a românilor din Transilvania a fost tema preferată a istoricilor unguri și austrieci, motivul politic al justificării stăpânirii habsburgice și apoi austro-ungare fiind evident.

Teoria imigraționistă, care îi prezintă pe români ca fiind un popor format la sud de Dunăre, de unde ar fi emigrat la nord de fluviu abia în secolul al XIII-lea, a fost susținută, încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea de Franz Joseph Sulzer și Johann Christian Eder. În secolul al XIX-lea, Robert Roesler a dezvoltat teoria imigraționistă sau roesleriană.

Față de teoria imigraționistă au luat poziție, între alții, istoricii români Bogdan Petriceicu Hașdeu și Alexandru Dimitrie Xenopol. Astfel, istoricii români au conturat, pe baze științifice, teoria romanității și continuității românilor în spațiul carpato-danubiano-pontic. Istoriografia românească modernă și contemporană susține cu argumente istorice continuitatea dacilor după cucerirea romană, conviețuirea dintre daci și romani și procesul romanizării dacilor, continuitatea daco-romanilor la nord de Dunăre după retragerea aureliană, desăvârșirea etnogenezei românești de o parte și de alta a Dunării. De exemplu, Xenopol afirmă că elementul trac reprezintă baza etnică a poporului român, peste acesta suprapunându-se elementul roman. El considera că arheologia, toponimia, hidronimia, aduc dovezi incontestabile ale continuității dacilor și daco-romanilor. Dintre migratori, slavii au avut o influență mai puternică asupra poporului român și a limbii române. Ca urmare poporul român este o îmbinare a elementelor tracic, roman și slav din care cel roman este predominant.

Așadar, în condițiile în care, de-a lungul timpului, adevărul istoric a fost deformat din interese politice, desigur că este necesară studierea romanității românilor. Aceasta presupune acumularea unor surse credibile, analizate și interpretate corect pentru a înțelege și respecta identitatea românească.

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre ideea romanității românilor având în vedere:

- menționarea a doi umaniști care au susținut ideea romanității românilor;
- prezentarea a două argumente din secolul al XIX-lea care au susținut ideea romanității românilor;
- prezentarea a două argumente prin care se contestă ideea romanității românilor;
- menționarea unui istoric român care a abordat ideea romanității românilor;
- formularea unui punct de vedere referitor la politizarea ideii romanității românilor în secolul al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Una din cele mai dezbătute probleme din istoriografia românească este cea a originilor. Cauzele abordării romanității românilor sunt diferite în funcție de epoca istorică și de persoanele care abordează problema.

Începând cu secolul al XIV-lea, romanitatea nord-dunăreană se va dezvolta în cadrul statelor medievale Țara Românească și Moldova. Declanșarea „cruciadei târzii” transformă Țările Române în bastioane ale rezistenței antiotomane. Interesul european față de români sporește, manifestându-se în preocupările umaniștilor față de originea și istoria acestora.

În secolul al XVI-lea, Nicolaus Olahus, umanist transilvănean de faimă europeană a fost primul care a susținut în lucrarea sa *Hungaria* (1536) unanimitatea de neam, limbă, obiceiuri și religie a românilor.

Johannes Honterus, învățat umanist sas, originar din Brașov, reformator religios al sașilor din Transilvania, înscrie în harta sa (1542) numele „Dacia”, pentru întreg teritoriul locuit de români.

Până în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, continuitatea românilor era considerată o evidență. Dar pentru români, populația majoritară a Transilvaniei, în secolul al XVIII-lea, începea lupta pentru drepturi politice prin elaborarea documentului *Supplex Libellus Valachorum* (1791), în care se sublinia că

românii sunt cei mai vechi locuitori ai Transilvaniei, fiind urmași ai coloniștilor lui Traian. În această lucrare sunt luate în considerare și tezele imigraționiste, care contestă romanitatea românilor susținând că dacii ar fi rămas în Transilvania, un teritoriu românesc rămas neocupat după retragerea romană (271/275) și că poporul român ar fi format din sași și dacii rămași în Dunăre și în Carpații din nord și în partea de nord-est a secolului al XVIII-lea în Transilvania, unde i-au găsit stabiliți pe unguri și pe sași. În prima jumătate a secolului al XIX-lea, ideile Școlii Ardelene sunt continuate de reprezentanții curentului romantic (Mihail Kogălniceanu și Nicolae Bălcescu), care admiteau cu greu ideea că la formarea poporului român contribuiseră și dacii, pe care îi considerau mai degrabă un fel de strămoși mitici. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Bogdan Petriceicu Hașdeu, în lucrarea *Perit-au dacii?* (1860) demonstrează că dacii nu au fost exterminați, romanizarea a avut loc și poporul român s-a format din câteva elemente, din care nici unul nu a fost predominant.

În anul 1871, Robert Roesler, publica lucrarea *Studii românești*, în care sistematiza ideile și argumentele teoriei imigraționiste inițiată de Franz Joseph Sulzer. Teoria roesleriană contestă romanitatea românilor și susține că românii nu au origine latină. Roesler susține că dacii ar fi fost exterminați ca

popor în timpul războaielor cu romanii, cauză care ar fi contribuit și la dispariția vechii toponimii dacice. În susținerea punctului său de vedere se bazează pe informația ce apare la Eutropius (istoric roman din secolul al IV-lea): „Dacia... viris fuerat exhausta” (Dacia a fost secătuită de bărbați). O altă idee a lui se referă la faptul că romanizarea nu ar fi fost posibilă în cei 165 de ani de stăpânire romană efectivă.

A.D. Xenopol, istoric român, folosește argumente istorice, lingvistice și logice pentru a combate teoria lui Roesler. Ideile esențiale, prezentate în lucrarea *Studii asupra stăruinței românilor din Dacia Traiană* (1884), sunt: elementul traco-dacic peste care se suprapune elementul roman reprezintă baza etnică a poporului român; dintre migratori, slavii au avut influența cea mai mare; prezența termenilor creștini de origine latină în limba română se explică prin permanentele legături între populația romanizată de la nord și sud de Dunăre; migrațiile au împins populația daco-romană spre munți; arheologia, toponimia, hidronimia aduc dovezi incontestabile ale continuității dacilor (după 106) și daco-romanilor (după 271/275); poporul român este o îmbinare a elementelor tracic, roman și slav, dintre care cel roman este predominant și fundamental.

În opinia mea, problema romanității românilor a depășit mereu cadrul strict științific, interferând cu sfera politicului din diferite motive. Pentru a susține acest punct de vedere mă bazez pe următoarele argumente: și în secolul al XX-lea investigațiile științifice conduse de istorici și lingviști (Nicolae Iorga, Vasile Pârvan), alături de cercetarea arheologică (Constantin Daicoviciu), au făcut progrese remarcabile. Vasile Pârvan, istoric român, a organizat o serie de săpături arheologice sistematice, în baza cărora a scris lucrarea *Getica* (1926), cea mai importantă lucrare a sa și o vastă sinteză istorico-arheologică. A reușit să illustreze sinteza daco-romană într-un echilibru perfect, prin temeinicia informației literare și arheologice.

În condițiile actuale, când România, ca și statele vecine fac parte din Uniunea Europeană, argumentul întâietății istorice nu mai are valoare politică. Dezbaterea științifică poate astfel progresa spre o mai bună înțelegere a căilor și etapelor concrete, prin care identitatea românească s-a cristalizat și s-a transmis din generație în generație.

Modalități de a răspunde la cerințe legate de Romanitatea românilor:

Menționați un motiv pentru care istoricii s-au implicat în abordarea ideii romanității românilor.
Un motiv pentru care s-au implicat istoricii a fost cel al politizării ideii romanității românilor.

Prezentați un motiv pentru care istoricii s-au implicat în abordarea ideii romanității românilor.

Odată cu cristalizarea și afirmarea conștiinței naționale în întreaga Europă, și mai ales printre popoarele aflate sub stăpânire străină la cumpăna secolelor XVIII XIX, ideea romanității românilor este în atenția istoricilor.

Unii dintre ei folosesc argumentul istoric pentru susținerea luptei de eliberare, alții pentru a argumenta politica de dominație.

În această situație se înscriu istoricii Școlii Ardelene (Samuil Micu, Petru Maior, Gheorghe Sincai) care susțin că românii trebuie să obțină drepturi politice în Transilvania pentru că sunt cei mai vechi, aștrăiți și suferă de cel mai mare număr de locuitori ai acestei provincii.

În a doua jumătate a secolului XIX istoricul austriac Robert Roesler (care, pentru a evinca o teză privind impusul habsburgic de păstra ca națiuni privilegiate pe maghiari, sași și secui, iar ca toleranți pe romani) afirmă întâietatea maghiarilor în Transilvania. Teoria sa cunoscută ca teoria roesleriană a fost combătută de istoricii români A.D. Xenopol, B.P. Hașdeu, Grigore Tocilescu etc. care au formulat contraargumente bazându-se pe surse istorice numeroase și variate prin care susțin continuitatea dacilor după cucerirea romană, romanizarea durabilă a spațiului nord-dunărean, continuitatea daco-romanilor după retragerea aureliană.

Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în perioada comunismului, influența slavă a fost exagerată.

În primii ani ai regimului comunist, instaurat după cel de-Al Doilea Război Mondial, istoricul oficial al acestui regim a fost Mihai Roller. În manualul de istorie a României Roller și colaboratorii săi negau romanitatea românilor, exagerând rolul elementului slav în etnogeneza românească. Ideologia comunistă care, conform teoriilor staliniste, sublinia caracterul imperialist, și deci reprobabil al civilizației romane, valoarea civilizatoare a slavilor, a determinat și rescrierea, conform modelului, a etnogenezei românilor.

Apoi, când Nicolae Ceaușescu a susținut naționalismul comunist, rescrierea, din nou deformând adevărul istoric, constă în valorizarea unicității civilizației geto-dacilor.

2. Secolul XX – Între democrație și totalitarism. Ideologii și practice politice în Europa și în România

2.A. Ideologii și practici politice democratice